

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Leeswijzer bij openbaarmaking top 100-lijst ammoniak

In het kader van de Wet open overheid (Woo) is om openbaarmaking gevraagd van de informatie die de basis vormde voor de top 100-lijst van ammoniakuitstoters. Het ministerie van VWS heeft besloten de data van de lijst met bijbehorende (locatie)gegevens op 9 november 2023 te publiceren. VWS heeft tevens besloten de oorspronkelijke gegevens, dus zonder correcties, te publiceren.

Deze leeswijzer geeft toelichting op de totstandkoming en interpretatie van de lijst.

Reden van opstellen top 100 lijst ammoniak

Het RIVM maakte naar aanleiding van een vraag van de Tweede Kamer twee top 100-lijsten (stikstofdioxide en ammoniak) op het niveau van bedrijfslocaties. De lijsten waren een uniek, eenmalig product. Beide lijsten gaan over de uitstoot en zeggen niets over de depositie in natuurgebieden.

De lijst voor ammoniak is met behulp van bestaande rekenmethodes en data samengesteld. Deze methodes geven landelijk en regionaal een goed beeld van de ammoniakemissies, maar blijken niet geschikt voor het rapporteren over specifieke emissies op individueel stalniveau¹. Deze inschatting heeft het RIVM destijds niet gemaakt. Met de kennis van nu zouden we een andere afweging hebben gemaakt en de top 100 lijst ammoniak niet hebben opgesteld.

Onjuistheden in top 100 lijst ammoniak

Zoals [eind oktober 2022 gemeld](#) zaten er in de gepubliceerde top 100-lijst fouten. Dit kwam enerzijds door onjuistheden in emissiefactoren. Het RIVM paste in één van de gebruikte datasets onjuiste correcties op emissiefactoren toe op diverse stalsystemen. Anderzijds bleken er fouten te zitten in de aangeleverde data voor dieraantallen en stalsystemen die het RIVM gebruikt bij het berekenen van emissies voor ammoniak. Deze informatie wordt ondermeer door agrarische bedrijven aangeleverd en gebruikt om het Geografisch Informatie Agrarische Bedrijven (GIAB) op te stellen.

Lijst onbruikbaar voor toepassing op bedrijfsniveau

Doordat de gebruikte rekenmethodes en de onderliggende data ongeschikt bleken voor gebruik op het schaalniveau van individuele agrarische bedrijven¹, ontstonden de fouten in de top 100. Dit veroorzaakte onnauwkeurigheden bij bijvoorbeeld dierverzamelplaatsen en kalkoembedrijven.

RIVM

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721MA Bilthoven
Postbu 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

T +31 88 689 8989
info@rivm.nl

Auteur

RIVM | Emissieregistratie

¹ van Os, J., & Kros, J. (2022). Geografische Informatie Agrarische Bedrijven 2019 : documentatie van het GIAB 2019 bestand. (WOT-technical report; No. 223). Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu. <https://doi.org/10.18174/568432>

De top 100 lijst ammoniak is dan ook onbruikbaar om conclusies aan te verbinden voor individuele stallocaties. Van geen van de locaties kan op basis van deze lijst de conclusie worden getrokken dat deze er terecht op staat.

Deze dataset is opgevraagd via de Woo en moet dus worden vrijgegeven, maar is niet geschikt om als top 100 te gebruiken. De lijst zou door het RIVM dan ook niet meer zelfstandig gepubliceerd worden gezien bovenstaande conclusies.

Berekenen ammoniak emissie

De lijst is opgesteld op basis van data die gebruikt wordt bij de ruimtelijke verdeling van de landelijke stalemissies. Deze ruimtelijke verdeling wordt gedaan op basis van percentages. Elke stallocatie krijgt een percentage van de totale uitstoot toebedeeld. Dit percentage van de totale uitstoot is voor een individuele locatie niet exact gelijk aan de emissiefactor keer het aantal dieren voor die individuele locatie. De emissies in de openbaargemaakte lijst zijn daarom niet te berekenen met alleen de eveneens openbaargemaakte emissiefactoren en dieraantallen. (zie voor meer informatie [Ruimtelijke verdeling van ammoniak uit stallen | Emissieregistratie](#))

Opstellen top 100 was eenmalig

Sommige agrarische bedrijven vroegen het RIVM om een gecorrigeerde top 100 lijst te maken voor ammoniakemissies. Zoals hierboven aangegeven heeft het door de onzekerheid in de onderliggende gegevens geen zin om een nieuwe top 100-lijst samen te stellen.